

Kam s lidmi bez práce, nemohoucími, týranými dětmi, oběťmi domácího násilí a dalšími bez prostředků z evropského sociálního fondu?

Přidáno 25. 2. 2021

[Odběr newsletteru](#)

Tisková zpráva

Ve čtvrtek 25. února proběhl v Senátu Parlamentu ČR on-line kulatý stůl za účasti ministerstev, neziskových a příspěvkových organizací pořádaný předsedkyní klubu senátorů KDU-ČSL a nezávislí Šárkou Jelínkovou, poslankyní Parlamentu PSP ČR Pavlou Golasowskou a poslankyní Evropského parlamentu Michaelou Šojdovou. Jeho cílem bylo vyvolat diskusi, zda je možné nahradit prostředky Evropského sociálního fondu plus (ESF+) z jiných fondů či národního rozpočtu v případě, že by se vláda rozhodla pro jeho krácení.

Česká vláda při nastavování alokací a pravidel čerpání evropských prostředků nadále podceňuje význam prevence v oblasti sociálního vyloučení a propadu lidí do bytové nouze. Navzdory doporučení Evropské komise, věcným připomínkám monitorovacích výborů či představitelů více než třiceti nevládních neziskových organizací a dalších subjektů, které působí v oblasti sociálních a dalších služeb, vláda hodlá v programovém období 2021–2027 snížit podíl financí čerpaných prostřednictvím ESF+ ve prospěch infrastrukturního Fondu soudržnosti (FS) a zrušit výjimku z povinné spoluúčasti v oblasti sociálních a dalších podpůrných služeb. Iniciativa Za bydlení, která sdružuje více než tři desítky neziskových a lidskoprávních organizací, v této věci již adresovala výzvu vládě, aby na svém zasedání v pondělí 22. února tento převod neschválila.

Kulatý stůl byl iniciován, aby podnítil diskusi o tom, zda je žádoucí prostředky ESF+ v nadcházejícím programovém období krátit, či zda je naopak vhodné jeho alokaci navýšit

s ohledem na to, že do cílových skupin příjemců přibyla také péče o seniory a vzdělávání dětí a mládeže v gesci ministerstva školství. Za zachování či zvýšení alokace ESF+ se kromě neziskových a příspěvkových organizací zasazuje také Ministerstvo práce a sociálních věcí, neboť by jeho krácení snížilo podporu v oblasti sociální prevence, zabránilo inovacím a omezilo podpůrné programy v nezaměstnanosti.

Organizátorka dnešního sezení paní předsedkyně senátorského klubu KDU-ČSL a nezávislí Šárka Jelínková sdělila, že na dnešním zasedání Senátu navrhne usnesení k ESF+. Vláda jej musela reflektovat. *„Ocitáme se v situaci, kdy s ohledem na pandemickou situaci musíme prostředky vkládat zejména do lidí,“* uvedla Šárka Jelínková.

Poslankyně Pavla Golasowská zaslala premiérovi Andreji Babišovi a celé vládě otevřený dopis, ve kterém celou plánovanou akci označila za nehumánní handl, ve kterém chce vláda vyměnit evropské peníze určené lidem, respektive na sociální služby, za betonové stavby a projekty typu kanál Dunaj – Odra – Labe. *„Jak v době covidové a post covidové pomůžeme potřebným? Již dlouhodobě upozorňuji na podfinancování celé oblasti sociálních služeb. A netýká se to jen domovů pro seniory a dalších sociálních zařízení... A nyní tato zpráva!“* reagovala Pavla Golasowská.

„Připojuji se a velmi podporuji to, aby financování sociálních služeb v ČR bylo dostatečné, a to právě s ohledem na aktuální coronavirovou krizi. Evropské fondy jsou nutné a mne velmi mrzí, když slyším, že Evropská unie poskytuje málo finančních prostředků na sociální služby. Chci, aby bylo jasné, že Evropský sociální fond na tyto služby pamatuje a rozpočet je schválený ve výši 99,2 miliard EUR na období 2021 - 2027. Česká republika z něj bude čerpat v rámci operačních programů, má je připravené a já se nyní dozvídám, že mají být kráceny původně o 25%, nyní o 10%. A já se ptám proč, když ČR bude moci masivně čerpat investiční prostředky, které jsou alokované právě na infrastrukturu?!“ reaguje Michaela Šojdrová.

Prostředky ESF+ jsou u nás čerpány zejména prostřednictvím Operačního programu zaměstnanost (OPZ+) a přispívají k řešení problémů, u nichž v programovém období 2021–2027 hrozí jejich reálné prohloubení. Jde například o podporu fungování sociálních služeb, programů na zajištění dostupného bydlení, programů na podporu zaměstnanosti či podpůrné služby pro seniory a rodiny s dětmi. *„Prostředky evropského sociálního fondu představují jeden z pilířů financování sociálních služeb, zejména služeb sociální prevence. Snížení jejich dostupnosti bude Českou republiku ve střednědobém výhledu stát více, než si myslíme,“* dodává Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

Česká vláda prohlašuje, že se jedná jen o drobné změny, které nadále umožní nevládním neziskovým organizacím získat evropské finance prostřednictvím jiných evropských fondů a vyhnout se finanční spoluúčasti díky výjimkám uděleným řídicím orgánem. Prakticky však dochází k zásadnímu odklonu části prostředků ze sociálních služeb a ztížení přístupu k evropským fondům nevládním neziskovým organizacím a obcím, které na rozdíl od komerčních subjektů nemají na navrhovanou povinnou spoluúčast dostatečné finanční prostředky. *„Neziskové organizace ze své podstaty nemohou generovat žádný zisk a jejich projekty musí často*

dofinancovávat veřejná správa v rámci vyrovnávacích plateb. Nedá se tedy očekávat, že by byly schopny do evropských projektů investovat část svých finančních prostředků v rámci zvýšené a někde i nově vzniklé povinné spoluúčasti. V době, kdy je zakázáno organizovat veřejné akce, se jim navíc zužuje prostor pro pořádání charitativních akcí a sbírek,“ připomíná Lukáš Curylo, ředitel Charity Česká republika.

Původní doporučení Evropské komise navrhovalo alokovat do OPZ+ 1,6 miliardy EUR. Česká vláda však tento příspěvek hodlá zkrátit na 1,4 miliardy EUR a přesunout část prostředků z ESF+ do Fondu soudržnosti zaměřeného na rozvoj infrastruktury. To může odebrat peníze tam, kde jsou nyní nejvíce potřeba. *„Stále probíhající pandemie SARS-CoV-2 dopadá nejvíce na seniory, osoby se zdravotním postižením, osoby bez přístřeší, osoby ohrožené závislostmi, osoby s duševním onemocněním a další, tedy obecně na sociální sektor. Snížení budoucí alokace ESF+ by bylo nerozvážným krokem české vlády a špatnou zprávou pro nejohroženější skupiny našeho obyvatelstva,*“ uvádí Jiří Horecký. Celou škálu sociálních a jiných služeb v oblasti prevence sociálního vyloučení, které lze pořídit za 200 milionů EUR (zhruba 5,2 miliardy korun), by přitom vláda vyměnila za přibližně 35 kilometrů dálnice, které lze za daný objem prostředků postavit.

Krácení financí pro veřejně prospěšné služby se však netýká jen nejzranitelnějších skupin. V brzké době budou ztrátou zaměstnání, živnosti či možnosti podnikat ohroženi mnozí obyvatelé České republiky, a to nejen ti, kteří jsou sociálním vyloučením ohroženi už dnes. Již téměř rok trvající krize vyvolaná koronavirovou pandemií navíc zasahuje i do dalších domácností. *„Mezi hlavní rizika, s kterými se v souvislosti s pandemií COVID-19 potýkají rodiny s dětmi, patří ekonomické hrozby, jako ztráta příjmů a bydlení či exekuce majetku, dále fyzické a psychické hrozby, jako je vyčerpání rodičů, psychické poruchy, domácí násilí a závislosti, včetně závislosti na počítačové technice,*“ vyjmenovává další možné problémy Anna Krbcová z Asociace Dítě a Rodina.

To, že vláda nebere vážně připomínky celé řady expertů a lidí z terénu, potvrzuje i fakt, že ministerstvo financí začátkem ledna avizovalo zcela zásadní změnu Pravidel spolufinancování projektů z prostředků EU pro programové období 2021–2027, která nyní prochází připomínkovým řízením. Pokud navrhovaná pravidla vejdou v platnost, bude zrušena výjimka, která nevyžaduje finanční spoluúčast u projektů podpořených z evropských fondů v oblasti sociálních a dalších podpůrných služeb. To bude znamenat, že na evropské peníze by kvůli pětiprocentní spoluúčasti nedosáhla nejen řada nevládních neziskových organizací, ale i příspěvkových organizací. *„V důsledku bude ohrožena řada důležitých sociálních projektů jako azylové domy jak pro dospělé, tak pro matky s dětmi, terénní programy pro lidi bez domova, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, nízkoprahové služby, dluhové poradny, ale i služby, které rozvíjí terénní a ambulantní psychiatrickou péči, podporují seniory a osoby se zdravotní postižením, programy na podporu zaměstnanosti či na prevenci a podporu lidem v bytové nouzi,*“ říká ředitel Charity Česká republika Lukáš Curylo.

Poskytovatelé sociálních a dalších služeb se proti postupu české vlády ohrazují už od loňského října, kdy se informace o krácení ESF+ poprvé dostaly na veřejnost. *„Poté, co jsme v prosinci napsali dopis přímo premiéru Andreji Babišovi, jsme byli státní tajemnicí pro evropské záležitosti*

Milenou Hrdinkovou odkázání na ministryně Alenu Schillerovou a Kláru Dostálovou,“ popisuje Iva Kuchyňková z iniciativy Za bydlení, která v jednání zastupuje více než tři desítky neziskových a lidskoprávních organizací, představitele akademického sektoru i další aktéry.

„Ministerstvo financí sice v podmínkách čerpání zachovalo původní nastavení mechanismů projektových plateb ex ante, jinak se však s námi odmítlo sejít a diskutovat naše připomínky z důvodu zaneprázdněnosti. Zástupci Ministerstva pro místní rozvoj, s nimiž jsme měli probrat otázku participativnosti a transparentnosti dalšího procesu, nám pak na jednání v pátek 29. ledna sdělili, že alokace evropských fondů je politickým rozhodnutím vlády, které jejich resort nemůže změnit,“ vypráví Iva Kuchyňková o tom, jak se vláda vyhýbá dialogu se zástupci veřejně prospěšných služeb.

Představitelé české vlády sice upozorňují na možnost čerpat evropské finance také prostřednictvím Fondu evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD), ten však řeší především následky problémů v sociální oblasti, nikoli jejich příčiny. Tyto finanční prostředky tu byly i v předchozím programovém období. Nové je pouze to, že jsou součástí operačního programu zaměstnanost. Podle zástupců iniciativy Za bydlení by se Česká republika měla soustředit v první řadě na preventivní řešení sociálního vyloučení a nikoli až na pomoc těm, kteří již do extrémní chudoby upadli. *„V současné náročné době, kdy řada rodin čelí kvůli dopadům nemoci COVID-19 vážným problémům, lze očekávat další zvýšení poptávky rodin po poradenských a preventivních sociálních službách. Za této situace je potřeba tyto služby naopak podpořit a nikoli krátit finanční prostředky do této beztak již dlouhodobě podfinancované oblasti,*“ míní Anna Krbcová z Asociace Dítě a Rodina.

„Návrh krácení alokace ESF+ je zjevně politickým rozhodnutím, které nereflektuje aktuální potřeby české společnosti. Znovu proto požadujeme po vládě, aby se touto věcí nadále zabývala a zachovala alokaci ESF+ v původním rozsahu,“ opakuje Iva Kuchyňková požadavky poskytovatelů sociálních a dalších služeb. *„Dále požadujeme, aby Pravidla spolufinancování evropských fondů na programové období 2021–2027 v aktuálním znění vláda neschválila a nařídila zpracovat stejnou výjimku umožňující nulový podíl příjemce pro podporu nebo ochranu osob se zdravotním postižením a znevýhodněných osob, sociální služby a aktivity sociálního začleňování a aktivity v oblasti sociálního dialogu, jaká byla uvedena v Pravidlech spolufinancování v předchozím programovém období,*“ uzavírá za iniciativu Za bydlení Iva Kuchyňková.

Zdroj: <https://www.kdu.cz/aktualne/zpravy/kam-s-lidmi-bez-prace-nemohoucim-tyranymi-detmi-o>